

gangsmaade, som ved § 9 i Regjeringsforslaget er foreskrevet at skulle følges, naar et Barn skal antages til Arbejde paa saadanne Arbejdssteder, som § 1 omhandler. Jeg tror, at det vil spæses som en stor Ulempe paa mange Steder, at denne Løgeundersøgelse skal foregaa, og jeg tror ikke, den egentlig vil indeholde nogen stor Betryggelse for Barnets Sundhed i den Tid, det arbejder. Jeg skal i Øvrigt, holdende det, jeg lovede før, ikke nærmere komme ind paa de Betragtninger, som med Hensyn til de øvrige Paragrafer gjøre sig gjældende, hvilke ere fremsatte i den omdelte Betænkning, men afvente den høitærede Ministers Betragtninger.

Formanden: Jeg veed ikke, om ikke nogen af de ærede Forslagsstillere til Underændringsforslaget til Vædringsforslaget Nr. 12 ønsker Ordet. (Fischer: Maa jeg bede om Ordet.) Det ærede Medlem har Ordet.

Fischer: Jeg vil kun tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den høitærede Ordfører allerede har motiveret dette Underændringsforslag, hvis Vedtagelse nu er mere nødvendig, end den allerede var før Afstemningen. Underændringsforslaget gaar kun ud paa at bringe den Affattelse af § 9, som Udvalget har foreslaaet, i Overensstemmelse med Affattelsen af den allerede vedtagne § 1.

Madvig: Jeg skal ifkun udtale mig om et Punkt af, hvad der nu foreligger til Behandling, nemlig Forslaget til en ny Redaktion af § 9. Jeg skal ikke sige, om ikke Lovudkastets § 9 kunde trænge til Vædringer, men jeg kan ikke andet end fraraade det Forslag, der af Udvalget er stillet til en ny § 9. Det er et af de Forslag, hvis gode Hensigt jeg erkjender, men som jeg tror vil føre til Sngenting, og forsaavidt det fører til Noget, til Skade. Den Bestemmelse, der er foreslaaet, gaar ud paa, at Besidderen af en Fabrik skal antage en Løge, vel at mærke ikke til at være Løge for Arbejderne og sørge for dem — en saadan almindelig Forskrift kunde jo heller ikke gives, man kan ikke ved en saadan ganske almindelig Regel paabyrde en Fabrikherre at sørge for Løgetilsyn og Løgebehandling for sine Arbejdere — men til at føre Tilsyn med og give Indberetning om Sundhedsforholdene i Fabrikken. Nu tror jeg, at det dog ganske i Almindelighed vil erkjendes, at der ikke indeholdes nogen rigtig Garanti deri, at det paalægges en Mand selv at antage og naturligtvis ogsaa Lønne en anden Mand, for at føre Tilsyn med sig, og Andet er det jo ikke, der foreslaas. Fabrikherren skal antage en Løge til at føre Tilsyn med ham selv, men det vil jo ikke blive til noget. Vi kunne tænke os forskjellige Tilfælde. Fabrikherren antager en Løge blot i Anledning af Tilsynet,

og det en Løge, som han ellers ikke staar i Forbindelse med, og lad os da tage Memestfene, som de i Almindelighed ere. Er det en egenmyttig Fabrikherre, saa vil han sige: Jeg betaler Dig min hære Løge, for at Du intet Tilsyn skal føre. Men det er ikke blot den egenmyttige Mand, der taler saaledes; det kan være en meget hæderlig Mand, som har den samme Egenstaf som mange af os have, nemlig ikke gjerne at underkaste sig et Tilsyn, ikke gjerne at finde sig i, for at bruge et mere vulgært Udtryk, at Andre stikke deres Næse i hans Sager, og der er overmaade hæderlige Mænd, som ikke gjerne se, at en Løge af og til kommer og undersøger Forholdene i hans Fabrik og afgiver Beretning derom. Naar Fabrikherren nu selv skal antage en saadan Løge, saa vil han netop antage den Mand, der fører det lempeligste Tilsyn eller slet ikke fører noget saadant. Men lad os tænke os Forholdene anderledes. Fabrikherren — jeg tænker mig ham som en brav og hæderlig Mand — antager til at føre Tilsynet en Løge, som han ellers staar i Forbindelse med, maasse sin Husløge eller den, han ellers har til at yde sine Arbejdere Løgehjælp. Han vil altsaa honorere ham, men der kommer det Samme frem som før. Vil den, der er Husløge hos en Mand og maasse en velhavende Mand, af hvem han modtager et rundtligt Honorar, eller vil den private Løge, der bliver engageret til at være Fabrikløge mod et anstændigt, ja maasse betydeligt Honorar, som det er ham af Vigtighed at opbevare — man tænke sig en Provindsløge, der ikke har stor og omfattende Praxis — vil han være en god Kontrolør med Sundhedsforholdene i en saadan Fabrik? Nei, han vil ikke være det, og han kan ikke være det, og man udsætter sig dels for at faae et Skin og dels for at udsætte en saadan Mand for Fristelser, som man ikke skal udsætte ham for. Man tænke sig de smaa Forhold, under hvilke vore Provindslæger leve; man tænke sig den Rappetrid, der er om at faae Praxis; man tænke sig, hvilken Betydning det har i et saadant Distrikt at blive fast Løge baade hos en velhavende Fabrikier og ved hans Fabrik, og saa tænke man sig, at denne Mand, idet han modtager dette Hverv, stilles som Kontrolør, som den, der skal føre Tilsynet med og skal give Indberetning om Fabrikken. Det er ikke en billig Fordring at stille til en Mand, og han vil enten ikke gjøre Noget, eller han kan lade sig forføre til noget Værrer: Til at tie, hvor han burde tale, til at rose, hvor han burde dable. Naar man paalagde en selvstændig stillet Embedsløge under sin Embedsød at føre et saadant Tilsyn — jeg siger ikke, at man skal eller kan gjøre det; jeg kjender i det Hele ikke Forholdene saaledes, at jeg kan sige, om det gaar an at paalægge Syffitus eller Distriktslægen det — saa vilde man have stiftet et naturligt Forhold; men at paalægge private Løger i indskrænkede Forhold, Løger, som